

چند جلوه از سنت‌ها و مناسک دینی و شیعی که با زندگی خانوادگی ما ایرانیان عجین شده‌اند

بافته بر قماش جان

حالا و در شب‌های با عظمت قدر، بد ندیدیم برخی سنت‌هایی را که از باورهای دینی‌مان نشأت گرفته و وارد رسم و آیین خانوادگی بسیاری از خانواده‌های ایرانی شده است، بررسی کنیم؛ سنت‌های ماندگاری که زندگی بدون آنها، حتما چیزی کم دارد.

و مقید آن هستیم، آن اعتقادی است که از کودکی با آن بزرگ شده‌ایم و دیگر در بزرگسالی نمی‌توانیم از این منش چندین و چند ساله دل بکنیم؛ منشی که سرچشمه دینی دارد و دیگر جزوی از سبک زندگی‌مان شده و البته جنبه اجتماعی هم پیدا کرده است.

کافی است تنها چند دقیقه به برخی از رفتارهایمان فکر کنیم که در طول زندگی آن را انجام می‌دهیم و حکم سنت و رسم همیشگی را در زندگی خانوادگی‌مان پیدا کرده‌است. آیا به این فکر کرده‌اید کدام یک از آنها برگرفته از باورهای دینی بوده است؟ واقعیت این است که خیلی از سلوک و منشی که ما امروز پیرو

نرجس
خانعلی‌زاده

روزنامه نگار

وام مشکل‌گشا

صندوق‌های قرض‌الحسنه، به تأسی از همان چیزی است که قرآن می‌گوید. عمل نیکوی قرض دادن، از امور مستحبی است که در قرآن و اسلام بسیار بر آن تأکید شده است؛ آنقدر که در ۱۴ آیه از سوره‌های مختلف قرآن هم این موضوع مطرح شده است. اما بهترین نوع قرض، قرض‌الحسنه یا همان وام نیکو است که قرآن برای آن شرایطی قائل شده است؛ این که با اخلاص همراه و بدون منت و آزار باشد. قرضی که نه تنها به حل بسیاری از گرفتاری‌های مردم کمک می‌کند، بلکه یک رفتار ارزشی و مؤثر در خودسازی و شکوفایی فردی و اجتماعی است و صندوق‌های کوچک خانگی اگر با رعایت احکام فقهی همراه باشد دقیقا مصداق واقعی چنین عملی است که می‌تواند گره از کار اعضای خانواده بگشاید. صندوق‌هایی که به دست بزرگ‌تر و کسی که بیشتر از همه مورد اعتماد خانواده است، سپرده می‌شود و بدون کوچک‌ترین سودی، وام‌هایی به هر کدام از اعضای خانواده که حالا دیگر اعضای صندوق هستند تعلق می‌گیرد؛ وام‌هایی که حتی مقدار بازگرداندن آن به صندوق هم متغیر است و هر کس با توجه به توانش انتخاب می‌کند در چه مدت زمان و چطور آن را برگرداند. اما چیزی که در این بین مهم است، حل شدن مشکلی است که همین وام‌های خانگی با خودشان به ارمغان می‌آورند و این چیزی جز جلوه دین و سفارش خدا و پیامبر خداست؟

چراغ روشن روضه

برگزار کردن روضه‌های خانگی برای امروز و دیروز نیست؛ سال‌هاست بسیاری از مردم، در مناسبت‌های خاص یا حتی به صورت ماهانه و گاهی هفتگی، خانه‌هایشان را به حسینیه‌هایی کوچک تبدیل می‌کنند و با جمع کوچک و جمع و جوری از دوستان و آشنایان، مدح اهل بیت می‌گویند و در روضه‌هایشان اشکی می‌ریزند؛ روضه‌هایی که فرقی با مراسم عمومی، در خانوادگی بودن و درگیر کردن همه اعضای خانواده است. در چنین مجالسی، جوان‌ها چای می‌ریزند، نوه‌ها شیرینی پخش می‌کنند و بزرگ‌ترهای جمع، پای دیگ غذا می‌ایستند؛ روضه‌هایی که با تعداد کم و آدم‌های محدودش در یک فضای کوچک، چنان صفایی دارد که می‌تواند هر بار همه را به مجلس بکشاند. روضه‌هایی که برای بزرگ‌ترهای فامیل خاطره است و برای کوچک‌ترها خاطره می‌شود. مجالسی که باور داریم برگزاری آنها در خانه، باعث طول عمر و زیاد شدن رزق و روزی صاحبخانه می‌شود؛ اتفاقی که در این یکی دو سال حضور کرونا و محدودیت مجالس عمومی، دوباره جان تازه‌ای به خود گرفته و در برخی خانه‌ها چراغش روشن‌تر شده است.

سفرهای معنوی

احتمالا کمتر کسی باشد که طعم سفرهای دسته‌جمعی مشهد بچگی‌هایش را به خاطر نداشته باشد. سفرهایی که اساس و شکل‌گیری‌اش بر پایه زیارت امام رضا (ع) بوده اما خاطرات خوش و شیرینی برای بچه‌ها خانواده داشته است. رفت و آمد در صحن‌ها و رواق‌ها، برخورد‌های دلنشین خادمان امام، گشت و گذارهای اطراف حرم و خریدهای خاطره‌انگیز این سفر، همه آن چیزی است که از خوشی سفرهای مشهد در خاطر همه ما مانده؛ خاطراتی که در هیچ سفر دیگری برایمان تکرار نشده است. اما انگار این سفرهای زیارتی خانوادگی و دسته‌جمعی، نوعی قانون نانوشته برای همه خانواده‌های ایرانی بوده و البته هست؛ سفرهایی که در قالب زیارتی برگزار می‌شود و همراه با حس خوب زیارت، از هر سفر سیاحتی دیگری به یادماندنی‌تری می‌شود. در دهه‌های اخیر سفرهای خانوادگی عمره، عتبات و مخصوصا اربعین نیز بسیار پررونق شده است.